

כללית וממושכת, לא המונח ולא החומר. לעומת זאת, החמצת זבל עופות (רפד לולים) מקובלת עד היום, אפילו בלי מינוח מיוחד.

בשאיפתנו לשלמות לא נוכל שלא להזכיר את הנסיונות של עשיית תחמיץ מזבל בקר. שוב, בארה"ב עסקו בזה רבות ואף מצאו שם למוצר המוגמר, *wastelage*, המורכב מ-*silage* ומ-*waste* (פסולת). גם בארץ היו נסיונות בנדון ואם איני טועה, חברנו חי הברון מצא מונח המבטא את מהות החומר המוגמר – תח"שיט – חציו עברי וחציו אנגלי. כך שאם בסופו של דבר לא המשיכו להכין תחמיץ מזבל בקר, זה לא בגלל העדר מונח מתאים.

מרדכי מלען

המקצועית של האיכר (בגרמנית נקראה השחת הזאת "שחת חומה" = Braunheu). כאמור, מגדלי התחמיץ המודרניים מסוג Harvestore הביאו לידי פיתוח שיטות בטוחות ונוחות לשימור שחת לחה באזורים האמורים. מאחר שמדובר על עשיית שחת תוך שימוש במתקני החמצה, התאזרח המונח האנגלי *haylage* = hay + silage, בעוד שבעברית אנו אומרים **שחמיץ** = שחת + תחמיץ. אולם, למותר לציין, שכאן השימוש בשחמיץ מוגבל ביותר, בעיקר בגלל תנאי מזג האוויר המאפשרים להכין שחת טובה בשדה. היה גם נסיון להכין תחמיץ מסלק מספוא. מנהל המחלקה לבקר דאז, חיים שור ז"ל, הציע אז את המונח **סלחייץ**, אך הדבר לא זכה לתמיכה

מכתבי קוראים

לכבוד

עורך "משק הבקר והחלב"

ברצוני להביע דעתי על מאמר שתירגם דוד מידברג ושפורסם בחוברת "משק הבקר והחלב" (מס' 205, עמודים 71–73) בנושא:

מתי ואיך לעזור לפרה בהמלטה

אשת בן-אדם הרה במשך 9 חודשים. במשך הזמן הזה יש ביקורים סדירים אצל רופא מומחה הנעזר במכשירים משוכללים (סקופים, אולטראסונד וכו'), העוקבים אחר התפתחות הוולד ובריאות האם. בזמן הלידה יושבים צוותי רופאים ומיילדות בבית-החולים המעמיד לרשותם חדרי ניתוח וכלים, המוכנים לכל מקרה או סיבון. ולמה? הכל כדי להבטיח לידה תקינה ולמנוע הסתבכויות פוטנציאליות בלידה וחשוב ביותר, לפתור את הסיבון כמה שיותר מהר. יודעים אנחנו, שאשה יכולה ללדת לבד ללא עזרה, קורה עוד בימים אלה בשכונות עוני, בתרבויות פרימיטיביות, בשבטים נידחים ובכתות משונות ברחבי העולם. אבל, לאדם

המודרני ידוע, שהשגחה במשך ההריון ובזמן הלידה מונעת תמותה ומפחיתה נזק לאם ולילוד.

ומה עם הפרות שלנו? לחליבתן אנחנו משתמשים בצידוד החדש ביותר. יש מחשבים לניהול, ולהאבסתן – עגלות מערבולות עם תוכנות למחשב צמוד. אבל להמליט אותן? הגישה היא לתת להן להמליט לבד, טבעית ולתת עזרה רק ואם יש סיבוכים. כך התרשמתי מן המאמר. ההצעות שהוצעו, כמו "יש המציעים לחכות שעתיים אחר כניסת שלב ב'", עבר זמנן. לדעתי הגיע הזמן לשנות את הגישה להמלטה ברפת המסחרית. ההפסדים בוולדות מתים ובפרות חולות עקב ההמלטה הקשה פוגעים בנו. הגישה צריכה להיות: ליווי ההמלטה מן הרגע שאובחנה, כדי למנוע הסתבכויות ולוודא, שהפרה ממליטה כראוי ולתת עזרה בכל שלב, בדיוק כאילו היא אשה היולדת בבית-החולים.

מדוע לחכות עם הגשת העזרה לממליטה? האם ידוע לנו, מה קורה בפרה במשך 9 חודשי

לבסוף, אין זה צודק, להביא פרה להמלטה ולתת לוולד למות עקב אי־מתן עזרה בזמן או לא מספיק עזרה. האימרות כ"לחכות שעתיים", "לא להשתמש במכשיר המלטה", או לתת לפרה להמליט טבעית – אין להן מקום ברפתינו. יש לעקוב בקביעות אחר הפרה הממליטה, לוודא שהיא ממליטה כדין ושאין הסתבכויות. מכל פרה יש להוציא ולד חי ובריא.

דוד קליפון

קב' פלמ"ח צובה

ההריון? האם רגע לפני ההמלטה קיבלנו תמונת מצב של תנוחת הולד? לא נלא. אין ברשותנו מכשירים רבים שיכולים לעזור ולעקוב אחרי שלבי ההריון. לכן, הדבר ההגיוני ביותר על מנת למנוע הסתבכויות (ותמותה מיותרת) הוא, להכניס יד (ואני מסכים עם המאמר, שרצויה יד נקיה עם כפפה) כדי לוודא, שלפחות תנוחת הוולד תקינה, נלא – לסדר את הבעיה מיד, וכמה שיותר מוקדם.

לזכר נעדרים

זוכרים את יעקב עצמון (כבשנה) ז"ל

תעודות מלימודי החקלאות באוניברסיטת ברלין שבגרמניה בשנים 1922–26. אחר כך באה קריאת קטעים מזכרונות יעקב עצמון ז"ל, כפי שהספיק לרשום בטרם נפטר בגיל 90 שנה, זכרונות אודות המשפחה ברוסיה, החל מראשית המאה ה־19, וגמור בסיפורי הנערות וראשית העבודה בענף, בתנאים שבין שתי מלחמות העולם. לרגע קט חיינו את הווי אותם ימים, אותם מקומות. אחר כך בא תור הסיפורים על יעקב ז"ל מפי חברים שהכירוהו במשך שנים, מסכת מפוארת של פעילות ומסירות לענף ואהבת מולדת ובכלל.

חָרָחַן למשפחת עצמון, שידעה לארח את המתכנסים בחום לב ובכל טוב שהכנה, ולדון עצמון על שהשכיל להעלות בצורה כה יפה את זכרו של אחד מענקי הדור, שתדם כה רבות לקידום וביסוס הענף של בקר החלב בארץ. לאחר שעוד הספיק לראות ההצלחות מעשה פעילותו ההדרכתית והציבורית, יעקב עצמון הלך לעולמו שבע־פעלים ובשיבה טובה. בוקרי ישראל יזכרו תמיד את יעקב עצמון ז"ל.

התאחדות מגדלי בקר

ביום ה', 19.11.87, מלאו 5 שנים להסתלקותו של יעקב עצמון (כבשנה) ז"ל, דמות בולטת בענף שלנו במשך למעלה מיובל שנים. בנו דן עצמון כתב לנו: "מאז פטירתו של יעקב כבשנה ז"ל מלווה אותנו ההרגשה, שהשתתפות חבריו לעבודה בלוויה קופחה, עקב קוצר הזמן שהיה בין ההודעה על הפטירה ומועד ההלוויה, ביום שישי". לכן, דן הגה רעיון יפה ודאג להפגיש ביום הזכרון לאביו בוקרים וחברים לעבודה שהכירוהו מקרוב.

החברים נפגשו ראשונה בבית העלמין הישן ברחובות ובמעמד זה קרא הבן קדיש (בעברית, כמצוות אביו), וכמה פרקי תהילים יפים למקרה. אחר כך התכנסו החברים בבית משפחת עצמון, כדי לשמוע ולהשמיע אודות יעקב ז"ל. שלא כמו אזכרות רבות, זו לא היתה אזכרה עצובה, לא בבית העלמין ולא בהתכנסות החברים א"כ. טיבו של האיש ויחסו אל הענף והעובדים בו היה כזה ישר וענייני וחביב על כולם, שכל היפה הזה נחרט בזכרון האישי של כולם ובוזה הקולקטיבי, כאחד. דן העביר בין הנוכחים תעודת־הבגרות של אביו, מן המחזור הראשון של גימנסיה "הרצליה", תעודה נדירה, כולה כתובה צרפתית ותורכית, ערבית ועברית (בכתב רש"י). ועוד